

50 חזקיה שהיה גדול בדורו, ניכר שאינו בקי בתרגומין - שאינו רגיל
 51 לאכול תרגולים, לפיכך לא ידע שיש להם ריאה, והוא לשון
 52 בדיחותא. ובאמת חזקיה טעה וחשב שאין לתרגולים ריאה.
 53 הגמרא מבררת דין שמוטת ירך בעוף: אמר רב הונא אמר רב,
 54 שמוטת ירך בעוף בשרה. אמר ליה רבה בר רב הונא לרב הונא
 55 אביה, והא רבנן דארתו - שבאון מפומבדיתא אמרו, שרב יהודה
 56 משמיה דרב אמר שמוטת ירך בעוף מרפה. אמר ליה רב הונא
 57 לרבה, ברי - בני, נתרם נהרא ופשטיה - אין אפיקי הנהר דומים,
 58 זה זורם במהירות, וזה עומד, כך אין מנהג המקומות דומים. ובאמת
 59 רב סבר שהיא כשרה, אלא שראה שבני פומבדיתא נהגו בו איסור,
 60 ולכך לא התירו בפניהם. ורב יהודה שהיה מפומבדיתא מאחר וראה
 61 שרב אינו מתירו, היה סבור שרב אוסר.
 62 מספרת הגמרא: אול - הלך רבי אבא, אשכחיה - ומצאון לרב
 63 ירמיה בר אבא דקא בדיק את העופות בצומת הגידין, הוא המקום
 64 שהגידים מתחברים ומתדלקים שם יחד, לבדוק אם הם שלמים. אמר
 65 ליה רבי אבא לרב ירמיה, למה ליה למר בוקי האי - למה לו למר
 66 לטרוח כל כך בבדיקת הגידים, והא אמר רב הונא אמר רב,
 67 שמוטת ירך בעוף בשרה, וכאשר כל הירך נשמת הרי הכל ניטל,
 68 בין עצם הירך ובין הגידים שתלויים בו, ובכל זאת העוף כשר, וכל
 69 שכן אם כל הרגל קיימת, ורק צומת הגידים לבדו ניטל. אמר ליה רב
 70 ירמיה לרבי אבא, אנא מתניתין ידענא, ששינוי להלן (עב) 'בחהמה
 71 שנתחבו רגליה מן הארבוכה ולמטה בשרה, מן הארבוכה
 72 ולמעלה פסולת. וכן שניטל צומת הגידין לבדו, אף שכל העצם
 73 קיימת, טריפה. ואמר רב עלה - על משנה זו, וכן הדין בעוף, שאם
 74 ניטל צומת הגידים לבדו, טרפה. ולכך אני בודק את צומת הגידים.
 75 הקשה רבי אבא לרב ירמיה: אי חכי, קשיא דרב אדרב, שרב הונא
 76 אמר בשם רב שאם נשמת כל הירך העוף כשר, ומאידיך רב עצמו
 77 אמר שגם בעוף אם ניטל צומת הגידים טריפה. אישתיק - שתק רב
 78 ירמיה, לפי שלא חש להשיבו. אמר ליה רבי אבא לרב ירמיה, דלמא
 79 מסתירת דברי רב יש ללמוד, ששינוי לה - שיש לרב חילוק בין
 80 שמוטה לחתוכה, ששמוטה כשרה אפילו ניטל כל הרגל, ואילו
 81 בחתוכה טריפה אפילו אם נחתך רק צומת הגידים לבדו. אמר ליה
 82 רב ירמיה לרבי אבא, ואת מפרשת שמעתיה דרב - וכי אתה
 83 מעצמך פירשת את השמועה של רב, והרי חילוק זה אינו שלך, אלא
 84 בפירוש אמר רב שמוטה בשרה חתוכה פסולה, ואל תתמה שדין
 85 זה אינו מסתבר משום שהסברא היא שאם נשמת כל הירך הנוק לעוף
 86 גדול יותר מאשר אם רק נחתך צומת הגידים וכל שאר הירך שלם
 87 ונמצא במקומו, אין זו תמיחה. לפי שאין מדמים טריפות זו לזו, שהרי
 88 מצאנו בהמה שחוטקה מקאן ומתה, ואם חוטקה מקאן וחיתה,
 89 וכגון שאם חותך בהמה את הסימנים בצוארה היא מתה, אך אם
 90 חותך כל כתפיה היא חיה, אלא ודאי שאין כל האיברים שוים ואין
 91 כל החולאים שוים, שיש אבר שהחיות תלויה בו יותר משאר איברים,
 92 ואף באותו אבר יש חולי המזיק יותר מחולי אחר, ואף ברגל, חתוכה
 93 מזיק יותר משמוטה.
 94 כי סליק - כשעלה רבי אבא מבבל לארץ ישראל, אשכחיה
 95 - ומצאון לרבי יודא שעלה לפניו לארץ ישראל, דיתבי וקאמר,
 96 אמר רב הונא אמר רב, שמוטת ירך בעוף מרפה. אמר ליה רבי
 97 אבא לרבי יודא, תני דמר, מיומא דסליק מר לתקא - חייך, לאחר
 98 היום שעלית מבבל לכאן,

1 באחזות - באחזות עינים, שלא שחטו בפועל, אלא היה נראה
 2 כאילו הוא שחטו. כשראה זאת אותו אדם שנפל מהגג, איניד -
 3 היה קרוב למות מרוב צער, ואיתנה - ונאנה, ומכח האנחה עול
 4 למעיניה - נכנסו בני המעיים חזרה למקומם בכרס, וחייתה
 5 לבריה - ותפר הרומאי את כרסו, ובכך רפאו. ועשה הרומאי כל
 6 זאת, לפי שבאופן זה המעיים חוזרים לתוך הכרס בצורתם בלי היפוך.
 7 שנינו במשנה: ואלו כשרות בעוף וגו', נשתברו רגליה, מספרת
 8 הגמרא: תהוא צנא דאינקורי - מעשה בסל של עופות שנשתברו
 9 רגליהם בעצם התחתונה, או בעצם האמצעית אך העצם לא יצאה
 10 חוץ לבשר, דאתיא לקמיה דרבא, בדקיה רבא בצומת הגידין, הוא
 11 המקום שהגידים מתחברים ומתדלקים יחד, ומצא שכל ששה עשר
 12 הגידים המצויים שם קיימים, ואכשריה.
 13 הגמרא מבררת דין עופות שנשמתו כנפיהם: אמר רב יהודה אמר
 14 רב, שמוטת יד - הרגל הקדמית, והיינו שנשמת הכתף ממקומו,
 15 בבחהמה בשרה, (אבל שמוטת ירך - הרגל האחורית) בבחהמה
 16 מרפה. וכן שמוטת ירך בעוף מרפה, וכן שמוטת גף בעוף, והוא
 17 שנשמת הפרק העליון של עצם הכנף המחובר בגב העוף, מרפה,
 18 משום שהיישנין שמא ניקבה הריאה, לפי שהריאה נחבאת בין
 19 הצלעות, ויש קרום בשר רך ודק בין צלע לצלע, וכששומט את הכנף
 20 מתנתק חלק מן הריאה עם הכנף, ונדיה נקב. ושמואל אמר, תיבדק
 21 הריאה אם ניקבה או לא. וכן אמר רבי יוחנן תיבדק.
 22 הגמרא מבררת אם יש לעוף ריאה: חזקה אמר, אין ריאה לעוף
 23 ויתבאר להלן. ורבי יוחנן אמר, יש לו, וישנה בעלה של וורה,
 24 שהיא נראית דקה ואדומה, ונמצאת בין אנפיים - הכנפים, בתוך
 25 הצלעות. שואלת הגמרא: מאי כוונתו באומריו אין ריאה לעוף.
 26 אילימא דלית ליה - שאין לו ריאה כלל, והא קא חוינא דאית ליה
 27 - והרי אנו רואים שיש לו. מתרצת הגמרא: אלא כוונתו דהעוף לא
 28 מושרף ביה אם ניקבה הריאה. מקשה הגמרא: והתני לוי ברייתא,
 29 כל הטרפות שמינו חכמים בבחהמה, כגון בעוף גם טריפה. ויתר
 30 עליהן עוף שגם נשבר העצם אף על פי שלא ניקב קרום של מזה,
 31 טריפה, אף שבבחהמה אין זה טריפה. ואם כן ניקבה הריאה שפוסלת
 32 בבחהמה פוסלת גם בעוף, כמבואר בברייתא, וכיצד אמר חזקיה שאין
 33 עוף נטרף בניקב הריאה. מתרצת הגמרא: אלא כוונתו היא, אין לו
 34 לעוף דיני טריפות בריאה לא לינפל - שאם נפל מן הגג אין צריך
 35 לבדוק בריאה, אף שצריך בדיקה בשאר איבריו הפנימיים, ולא
 36 ליתמר - ושואם נפל העוף לאש אין צריך לבדוק את הריאה אם
 37 השתנה מראיתה, אף שצריך לבדוק זאת בשאר האיברים הפנימיים.
 38 אבל ניקבה הריאה גם לחזקיה טריפה. מבררת הגמרא: מאי טעמא
 39 שהריאה אינה צריכה בדיקה באופנים אלו. מתרצת הגמרא: אמר
 40 רב תנא, הואיל ורוב צלעותיה מגינות עליה, משום שהצלעות של
 41 העוף אינם שוכבות על הצד הרחב שלהם אלא על החוד שלהם,
 42 ובכל הצלעות הרחב שלהם בולט לצד הפנימי, והריאה נחבאת
 43 ביניהם, ולכן הצלעות מגינות על הריאה שלא תנוק בפילה מהגג או
 44 בפילה לאש.
 45 מקשה הגמרא: איך אפשר לפרש כוונת חזקיה שאין לעוף חלק מדיני
 46 טריפות הריאה, והא מדאמר רבי יוחנן לחזקיה יש לו לעוף ריאה,
 47 וישנה בעלה של וורה בין אנפיים, מבלי דחוקיה סבר דלית ליה
 48 לעוף ריאה כלל. מתרצת הגמרא: אלא אמרי במערבא - בארץ
 49 ישראל משמיה דרבי יוסי ברבי חנינא, מדבריו של ברבי - של

העפרורית של הנחושת הנשחקת, והיא תמיד חמה מחמת עוביה, וגם עפר הנחושת הדבוק בה מחמם אותה לעולם, והתרנגולת יגדלה כנפיים - [נצרות] האחרונים יותר מן הראשונים. והוכיח מכך רבי שמעון בן חלפתא שניטלה הנוצה אינה טריפה, שאילו היתה טריפה לא היתה מתרפאת ומשביחה יותר מלפני כן. מקשה הגמרא: מדוע נסתרו בכך דברי רבי יהודה, ודלמא קסבר רבי יהודה שמרפא משפחת, ולכך התרנגולת השיבחה. מתרצת הגמרא: אם כן, במידי דמיטרפא בה - וכי באבר שנטרפה היא משבחת, כפי שכאן הגדילה כנפיים האחרונים יותר מן הראשונים, והרי אף אם טריפה משבחת זהו דווקא בשאר אבריה, ולא באבר שנטרפה.

מבררת הגמרא: מאי - מדוע נקרא רבי שמעון בן חלפתא 'עסקן בדברים'. משיבה הגמרא: אמר רבי משרשיא, דכתיב (משלי ו-ו) 'לך אל נמלה עצל, ראה דרכיה וחקם. אשר אין לה קצין שטר ומשל. תבין בקיץ לחמה'. והיינו ששלמה אמר לעצל שילמד מהנמלה, שאף שאין לה מושל המורה להכין מאכלה, או שיענישה אם תגזול מחברותיה, בכל זאת כל אחת מכינה בקיץ מאכלה ואוגרתו לחורף. אמר רבי שמעון בן חלפתא, איזיל איהו אי נדאי הוא דלית להו מלכא - אלך ואראה האם אמת הוא שאין לנמלים מלך. ומאחר ולא רצה לסמוך על נאמנותו של שלמה אלא רצה לבדוק בעצמו, נקרא עסקן בדברים. מה עשה, אזל (הלך) בתקופת תמוז כשהשמש בתקופה, פרסיה לגלימיה אקינא דשומשמיני - ופרס גלימתו על קן נמלים, והנמלים אודבות צל ושונאות חום. נפק אתא חד מינייהו - יצאה אחת מהן, וראתה את הצל. אתנה ביה סימנא - הטיל בה רבי שמעון סימן, כדי להכירה ולדעת מה יעשו לה כשתמצא שקרנית. על אמר להו נפל טולא - נכנסה הנמלה לקן ואמרה לחברותיה שיש צל. נפקו ואתו - יצאו הנמלים, לגייה לגלימיה - הרים רבי שמעון את גלימתו, נפל שמשא, וחשבו הנמלים שהנמלה שיקרה כשאמרה שיש צל, נפלו הנמלים עליה וקפליה - והרגוהו. אמר רבי שמעון, שמע מינה לית - אין להו מלכא, דאי אית להו - שאם יש להם, כיצד הרגו את הנמלה מיד, הרמנא דמלכא לא ליבעו - וכי לא היו צריכים רשות מהמלך להורגה.

דוחה הגמרא: אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי, אין זו הוכחה, ודלמא מלכא הנה ביהויה - ושמא המלך היה עמהם בחוץ, וביקשו ממנו רשות. אי נמי יש לדחות, הרמנא דמלכא הוה נקיטי - שמא היה להם רשות מהמלך שכל נמלה המהתלת בחברתה יתרגוה. אי נמי, בין מלכא למלכא הוה - שמא מת המלך ועדיין לא קם אחר, ולכן לא ביקשו רשות. שהרי בין מלך למלך דרך העולם לעשות איש הישר בעיניו, דכתיב (שופטים ז) 'בנימים ההם אין מלך בישראל, איש הישר בעיניו יעשה'. ואם כן אין ראייה מהמעשה שאין לנמלים מלך, אלא סמוך אחימנותא דשלמה - יש לסמוך על שלמה שנאמן על כך, שהרי ברוח הקדש אמרה.

הגמרא דנה כיצד יש לברר אם בהמה נטרפה: אמר רב הונא, סימן לספק טרפה, שנים עשר חדש - בהמה שספק אם נטרפה, וחיה לאחר הספק י"ב חודש, ודאי שלא נטרפה. מקשה הגמרא: מיתבי, שנינו בברייתא, סימן לספק טרפה כל שאינה יולדת, שאם ילדה ודאי שאינה טריפה. רבן שמעון בן גמליאל אומר, אם היא משפחת והולכת, בריוע שהיא בשרה, אך אם מתגוננה - מכחשת והולכת, בריוע שהיא טרפה. רבי אומר, סימן לספק טרפה, אם חיה שלשים יום אינה טריפה, משום שטריפה אינה חיה יותר מל' יום. אמרו לו לרבי, והלא הרבה בהמות שנטרפו מתקיימות שנים או שלש שנים, וקשה לרב הונא שאמר שהסימן הוא י"ב חודש, הלא אין תנא הסובר כן.

מתרצת הגמרא: תנאי היא, ויש תנא כרב הונא, דתניא לגבי טומאת מת, ובגלגלת (עד) שיש בה נקב אחד ארוך ונחסר ממנה כשיעור מלא מקדח, אינה מטמאה באהל, ואפילו נקבים הרבה והם קטנים, מצטרפים למלא מקדח. אמר רבי יוסי בן המשולם, מעשה בענבול - [שם מקום], באחד שנפחתה לגלגלתו כמלא מקדח, ועשו

הנה לן פתחון פה - הווקנו לדבר בהלכות שמוטת ירך קמיה דרב הונא, ושאלוניה מה דינו, ואמר לן שמוטת ירך בעוף כשירה. הוסיף רבי אבא את המעשה לעיל (ע"ע), ואשכחתייה נמי לרב ירמיה בר אבא דיתבי וקא בריק בצומת הגידין. ואקשי - והקשיתו ליה, לא כבר לה מר הא דאמר רב הונא אמר רב שמוטת ירך בעוף כשירה, וכל שכן נחתך צומת הגידין. אמר לו, אנא מתניתין ידענא להלן (ע"ע), פהמה שנחתכו רגליה מן הארכובה ולמטה כשירה, מן הארכובה ולמעלה פסולה, וכן שניטל צומת הגידין. ואמר רב עלה, וכן בעוף, נמצא שנחתך הצומת טריפה. ואמרי - ואמרתו ליה, אי הכי קשיא דרב אדרב. אישתיק רב ירמיה. ואקשי ליה לרב ירמיה, ודלמא שני ליה לרב בין שמוטה שאף שנשטת כל הירך כשירה, לתוכה שאף נחתך צומת הגידים טריפה. ואמר לי רב ירמיה, ואת מפרשת שמעתייה דרב, בפירוש אמר רב שמוטה כשירה חתוכה פסולה. לאחר שאמר רבי אבא לרבי זירא דברים אלו שהתחדשו לו בבבל, שאלו רבי אבא: ואת מה בידך - עתה אמור לי אתה האם שמעת בזה איוו שמועה לאחר שעלית לארץ ישראל.

השיב רבי זירא: הכי אמר רב חייא בר אשי אמר רב, שמוטת ירך בעוף טרפה. וכן אמר רבי יעקב בר אידי אמר רבי יוחנן, שמוטת ירך בעוף טרפה. ואמר רבי יעקב בר אידי, אילמלי - אילו הוה רבי יוחנן באתרא דאורו רבי חבירוותא להתירא - במקום שהורו החברים להיתר, לא פרכים - לא היה מניד כנף, כלומר לא היה יכול לקנות אפילו ברזמ לאסור, לפי שהמתירים הם גדולים, ואילו היה אצלם היה לו לירא מהם. ומי המתירים, דאמר רבי הנינא אמר רבי, שמוטת ירך בעוף כשירה. ותרנגולת היתה לו לרבי הנינא שנשטמה ירך שלה, והביאה לפני רבי, והתירה לו, ומלחה רבי הנינא כדי שתתקיים ימים רבים, והנה מורי - והיה מורה) בה הלכה לתלמידים, שהראה להם אותה ואמר זה התיר לי רבי, זה התיר לי רבי.

מסיקה הגמרא: ולית הלכתא ככל הני שמעתתא שהתירו שמוטת ירך בעוף, אלא כי הא - כשמועה שהובאה להלן שהלכה רווחת היא שטריפה. דשאל רבי יוסי בן נהוראי את רבי יהושע בן לוי, קדירת קנה - קנה שנחסר ממנה חתיכה כמין חלון, ככמה תחסר ותהיה טריפה. אמר לו רבי יהושע בן לוי לרבי יוסי, משנה שלמה שנינו לעיל (נ"ג) שכשירה עד באיסר האיטלקי, אך אם נחסר כאיסר האיטלקי, טריפה. אמר לו רבי יוסי לרבי יהושע בן לוי, והלא רחל - [כבשה] אחת היתה בשכונתנו, שנקדר קנה שלה בכאיסר האיטלקי, ועשו לה קרוימן - חתיכה של קנה רחבה וסממו בה את הנקב, וחתה - והתרפאה) המכה. אמר לו רבי יהושע בן לוי לרבי יוסי, ועל דא - ועל זה שראית שהמכה הבריאה את סמיה להתיר, והלא הלכה רווחת בישראל - כבר נתפשה ונתרוח ההלכה לנהוג ששמוטת ירך בעוף טרפה, ותרנגולת היתה לו לרבי שמעון בן חלפתא שנשטמה ירך שלה, ועשו לה שפופרת של קנה לתמוך בירך, וחתה המכה. וקשה, איך הלכה רווחת ששמוטת הירך טריפה, והרי ראינו שהתרפאה, אלא מאי אית לך למימר, שהמעשה הזה תוך שנים עשר חדש הוה, ואף שהמכה התרפאה, התרנגולת מתה בסוף י"ב חודש, שטריפה חיה עד י"ב חודש, אם כן הקא נמי אין להתיר בקדירת הקנה אף שראית שהתרפאה, שיתכן שתוך שנים עשר חדש הוה, אך בסופם הרחל מתה. ומכל מקום נאמר שהלכה רווחת ששמוטת הירך טריפה, ולכך הלכה כן.

הגמרא מספרת דבר נוסף שבדק רבי שמעון בן חלפתא: אמרו עליו על רבי שמעון בן חלפתא, שעסקן בדברים הוה - שהיה עוסק לראות ולנסות כל דבר, והיה עושה דבר להוציא מלבן של רבי יהודה. שהיה רבי יהודה אומר (לעיל נ"ג) אם ניטלה הנוצה הדקה הסמוכה לבשר שאין לה קנים, פסולה, ויש מתירים. ותרנגולת היתה לו לרבי שמעון בן חלפתא שניטלה נוצה שלה, והניחה בתנור שלא תמות מהצינה, ונטלה עליה כמטלית של מרסוסים - וכרכה במטלית עור של צורפי נחושת, שנותרים אותה לפנייהם לקבל

10 המצוה הפ"ו — האזהרה שהזהרנו מלהוציא
 11 בדי הארון (מוטות שבהם היו נושאים אותו) מתוך
 12 הטבעת, והוא אמרו יתעלה: "בטבעת הארון יהיו
 13 הבדים לא יסרו ממנו" (שמות כה, טו) והעובר על
 14 לאו זה — לוקה. ובסוף מפות (כב.) אמרו, כִּאֲשֶׁר
 15 הזכירו מחיבי מלקות: "והא איכא המסיר בדי
 16 הארון?" כלומר: שגם הוא לוקה. ואזהרתיה
 17 מהכא, מ"לא יסרו". הנה נתבאר לך שהיא מצות
 18 לא-תעשה ולוקין עליה.

1 (ט) חלקת הכהנים לעשרים וארבע משמרות
 2 ואמר אחר-כך: "אלה פקדתם לעבדתם לבוא
 3 לבית-ה' כמשפטם בידי אהרן אביהם כאשר צוהו
 4 ה' אלהי ישראל", פרוש חכמים, שהוא רומז על
 5 שעבודת הכהנים היא נשיאת הארון על הכתף,
 6 וזהו שצוה ה' אלהי ישראל. ולשון ספרי (במדבר
 7 ז, ט): "כמשפטם וגו' כִּאֲשֶׁר צוהו ה' אלהי
 8 ישראל — היכן צוהו? ולכני קהת לא נתן וגו'
 9 בכתף ישאו". הנה נתברר שזה מכלל המצות.

המשך ביאור למס' חולין ליום ראשון עמ' א

12 ליה רב מתנא לרב חנא, התם, בברייתא, מדובר בעוף של מים,
 13 הואיל ואין לו קרום. מקשה הגמרא: אין לו קרום סלקא דעתך.
 14 מתרצת הגמרא: אלא אימא - אמור | הואיל וקרומו רך.
 15 הגמרא מביאה אופנים נוספים לבדוק אם ניקב הקרום של המוח: רב
 16 שיוכי בדיק בשימשא - היה מסתכל בקרום של המוח נגד השמש
 17 אם יראה נקב, לפי שהאור מסייע לבדיקה. רב ימר בדיק במיא -
 18 היה מוציא כל המוח מן הקרום דרך הפתח שהמוח מחובר בו לחוט
 19 השדרה, וממלא את הקרום מים, ואם המים יוצאים דרך המכה, הרי
 20 זה ראייה שניקב הקרום, ואם אינם יוצאים, ודאי שהקרום נשאר
 21 שלם. רב אחא בר יעקב בדיק

1 מקשה הגמרא: אין לו קרום סלקא דעתך. מתרצת הגמרא: אלא
 2 הואיל וקרומו רך.
 3 מספרת הגמרא: הויה תרגולתא שנשכה אותה חולדה בראשה,
 4 דהויה בי - שהיתה בביתו של רב חנא. שדרה - שלח אותה רב חנא
 5 לקמיה דרב מתנא, ומצא רב מתנא כי התרגולת נשבר העצם ולא
 6 ניקב קרום של מוח הויה, ואכשרה. אמר ליה רב חנא לרב מתנא,
 7 כיצד הכשרת, והתני לוי, מרפות שמנו חכמים בכהמה כנגדן
 8 בעוף הם גם טריפה, יתר עליהן עוף, שאם נשבר העצם של
 9 הגולגולת אף על פי שלא ניקב קרום של מוח, בעוף הוא טריפה
 10 אף שבהמה אינה טריפה עד שניקב הקרום. ואם כן כיצד הכשרת
 11 משום שלא ניקב הקרום, היה לך להטריף מחמת שניקב העצם. אמר

המשך ביאור למס' חולין ליום ראשון עמ' ב

13 מאומה אחרת, שְׁנֵאמַר (זכריה יד) 'מִמֶּנּוּ פָּנָה מִמֶּנּוּ יָתֵד וגו', ממנו
 14 קשת מלחמה, ממנו יצא כל נוגש יחידו'. הנביא זכריה מתנבא על בית
 15 יהודה כי לעתיד לבוא יצאו ממנו מלכיהם ושריהם ולוחמי מלחמתו,
 16 וכל הנוגשים על אומות אחרות יהיו מבית יהודה.
 17 מספרת הגמרא: הויה דומאה דתויה ליהויה נברא דנפל מאינרא
 18 לארעא - מעשה ברומאי אחד שראה אדם שנפל מהגג לארץ,
 19 פקעיה בריסיה ונפיק מעיניה - פקע הכרס שלו, ויצאו המעינים
 20 מהכרס. רצה הרומאי לרפאות לאותו אדם, וידע שאם המעינים
 21 יתהפכו ימות האדם ההוא, אך אם הם יחזרו כמו שהם לתוך הכרס,
 22 יבריא. מה עשה, אתייה לבריה - הביא הרומאי את בנו של זה
 23 שנפל, ושחמיה קמיה

1 ואף המעינים יושבים על הבסיסים שלהם, ואף שיצאו מהכרס הם
 2 עדיין מונחים זה על זה על בסיסיהם, ואם הם יחזרו כמו שהם, יכול
 3 להבריא. אך אם האדם הפך אותם כשהחזירם לתוך הכרס, הוא
 4 טריפה, ואין לו תקנה גם אם יחזרו לכמו שהיו, שמאחר וניתקו
 5 מהבסיס, שוב אי אפשר ליישב אותם חזרה.
 6 הגמרא מביאה דרשה נוספת בפסוק זה: תניא, היה רבי מאיר אומר,
 7 נאמר בפסוק (שם) 'הוא עשך ויכנגד', מלמד שכנסת ישראל היא
 8 כְּרֵבָא דְבוּלָה ביה - כרך שהכל נמצא בו. כלומר, לרבי מאיר הפסוק
 9 עוסק בכנסת ישראל, ופירושו שהקדוש ברוך הוא תיקן בה את כל
 10 הבסיסים הנצרכים לאומה, כדוגמת כרך גדול שכל הדברים
 11 הנצרכים מצויים בתוכו, וכך גם כנסת ישראל ממנו כְּהֵנוּ, ממנו
 12 נביאיו, ממנו שריו, ממנו מלכיו, ואין צריך להביא בסיסים אלו

המשך ביאור למס' חולין ליום שני עמ' ב

9 אם עברו עליו ימות הצינה, משום שיש מכה שמצננת ובימות הצינה
 10 ימות, ולדעתו יש גם מכה שמחממת ובימות החמה ימות, ורק לאחר
 11 י"ב חודש בידוע שאינו טריפה. ונמצא שרב הונא שאמר י"ב חודש,
 12 הוא כרבי שמעון בן אלעזר.
 13 הגמרא מביאה להלכה: אמר רב אחא בר יעקב, הלכה שמרפה
 14 יולדת ומשפחה.
 15 הגמרא דנה בביצי טריפה: אמר רבי ימי, הני ביצי דטרפה - ביצים
 16 הללו שנולדו מעוף טריפה,

1 לו חידוק של קרייה - חתיכת דלעת יבשה, והדקו אותה למכה,
 2 וקהו. ומכך הוכיח רבי יוסי שמשמאה באהל, שהרי שיעור החסרון
 3 בגולגולת שלא תטמא באהל הוא כשיעור שאם נחסר כמותו מהחי
 4 עושה אותו טריפה ועתיד למות, וראינו שאותו אדם נשאר חי אף
 5 שניטל ממנו מלא מקדח. אמר לו רבי שמעון בן אלעזר לרבי יוסי,
 6 וכי משם ראה, הלא מעשה זה בימות החמה היה, וכיון ששפכו
 7 עליו ימות הצנה מיד מת. וכיון שהשיעור שבטומאת אהל נודה גם
 8 בטריפה, אם כן לרבי שמעון בן אלעזר אין ראייה שאינו טריפה אלא